

Доклад

за проведена среща за оценка на потребностите по проект „Овластяване на полагащите дългосрочна грижа в семейството“ (С грижа за грижа) № BG05/1081

Велико Търново, 20 февруари 2015 г.

На 20 февруари 2015 г. във Велико Търново се проведе среща за оценка на потребностите на целевата група по проекта. Участниците бяха поканени от екипа на проекта чрез разпространение на информация за проекта и на проектната брошура след лични срещи и НПО от града. В срещата взеха участие общо 21 души - представители на целевата група, на партньорската организация от В. Търново Сдружение "Възможности" и 2 експерти НПО от страна на водещия партньор по проекта.

Участниците бяха подробно запознати с целите, дейностите, времевия график на проекта и очакваните резултати. Подробно бяха представени въпросникът за самооценка на потребностите, както и целите и предназначението му.

След дадените указания участниците попълниха въпросника за самооценка на потребностите, за който им бе предоставено достатъчно време.

Участниците бяха запознати и с добри международни практики и политики от страни членки на ЕС в подкрепа на полагащите дългосрочна грижа в семейството. Представени бяха и основните принципи на работа на Eurocarers - европейската асоциация на полагащите грижа в семейството.

Някои от участниците представиха своите лични истории и проблемите, пред които са изправени. Бяха разпространени допълнително количество информационни брошури по проекта, както и въпросници за самооценка, които да бъдат предоставени на други хора с подобен проблем.

В края на срещата участниците попълниха Въпросник за обратна връзка. Всички участници са оценили положително програмата, съдържанието, представените материали и компетентността на експертите, както и резултатите от срещата. Някои от тях дори споделиха в отделни коментари впечатленията си, например: "Научих нещо полезно, за което не се замислях никога. Благодаря!". Друга участничка допълва: "Досега споделях мнението, че съм задължена. Днес осъзнах, че има възможност за помощ, съпричастност и разбиране. Благодаря за възможността да участвам в тази среща. На добър час!".

Срещата приключи с въпроси и отговори и свободен разговор между участниците и екипа на проекта.

Самооценка на потребностите.

На срещата във В. Търново са попълнени 14 въпросника за самооценка на потребностите. Прави впечатление, че 25% от попълнените въпросника не са отговорили на част (около 10%) от въпросите, вероятно поради тяхната чувствителност.

Социално-демографски профил

Проектът „Овластяване на полагащите дългосрочна грижа в семейството“ (С грижа за грижа) № BG05/1081 се финансира в рамките на Програмата за подкрепа на НПО в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г. (www.ngogrants.bg).

В проучването участваха 13 жени и 1 мъж. Две от жените не живеят в града, а в близките села. Близко 80% от респондентите живеят в брак или партньорска връзка. 65% от тях са с висше образование, а останалите със средно. Упражняваните от тях професии в момента или в миналото са в различни сектори - учителки, медицинска сестра, шивачка, служители, в частния бизнес и др. Част от респондентите вече са пенсионери.

Двама от респондентите не са посочили роднинската си връзка с лицето, за което си грижат. Останалите към 80% от анкетираните гледат възрастни: родители, роднини на съпруг, други преки роднини (2 жени гледат баби) или съпрузи. Само един анкетиран е посочил, че гледа приятел.

Към 30% от анкетираните посочват, че са могли да си позволят същото работно време, както преди да започнат да се грижат за своя роднина. Повечето декларират, че е трябвало да направят промяна, като се посочват смяна на работата, непълно работно време, различна организация на работното време, или да спрат да работят. Към 40% от респондентите са пенсионери, в това число и по болест.

Двама от анкетираните са на възраст между 30 и 40 години. Останалите са във възрастовите групи от 45 до 70 години, като преобладават (към 40%) тези в групата от 60 до 65 години.

Анкетираните декларират, че се грижат за близките си от 2 до 25 години, като двама от анкетираните се грижат за близките си от няколко месеца. 40% от анкетираните се грижат за близките си постоянно, докато останалите са ангажирани от 2 ч. до 10 ч. на ден. Само около 20% от анкетираните не живеят с човека, за когото се грижат, в едно домакинство.

90% от обгрижваните са на възраст от 58 до 91 години, като причините да не могат пълноценно да се самообслужват, са напреднала възраст, алцхаймер, увреждания, слепота, заболявания, вкл. онкологични, инсулт и др.

62% от полагащите грижа в семейството не са получавали професионална помощ, докато останалите към 38% са ползвали такава като грижа, помощ в домакинството и др. вид. 100% от респондентите декларират, че не са получавали финансова компенсация за грижата, която са предоставяли или предоставят.

Проучване на потребностите.

Когато за започнали да предоставят грижа в семейството, само около 20% от анкетираните са получили информация, която им е била полезна относно възможните проблеми, с които ще се сблъскат, и само 1 от анкетираните е получил информация за възможна помощ. Към 90% от тях не са получили предложение за каквато и да било помощ, с изключение на 1 анкетиран, който е получил такава от служба "Социално подпомагане". В създадената ситуация 75% са се обърнали за помощ към членовете на семейството си. Въпреки това 30% декларират, че никой не им помага в оказваните грижи, а 1 респондент посочва че е ползвал услугите на личен асистент по програма. Над 60% са вярвали, че могат да се справят самостоятелно, но са искали да говорят с някого по темата, за да бъдат информирани. Информация, която им е помогнала за справяне със ситуацията, повечето обаче са получили от професионалисти и от интернет.

Повечето от анкетираните не са искали да говорят за създадената ситуация с никого, но мненията за причините за това не са конкретизирани.

Причините да не търсят помощ извън семейството са разнообразни, като значително преобладава декларацията, че им е липсвала информация, че такава е възможна.

Преобладаваща част от анкетираните смятат, че грижата за зависим от нея роднина, е семейна традиция или въпрос на избор. Основният стимул за тях, за да се грижат за роднината си, са обичта и благодарността на човека, за когото се грижат. Равен е броят на отговорилите, които са привлекли към грижите и ги споделят с членове на семейството си, както и на онези, които смятат, че са най-подходящия човек да изпълнява тази роля.

По отношение на вида помощ, от която имат нужда, анкетираните изтъкват на първо място необходимостта от финансова подкрепа, от информация, от психологическа подкрепа, от услуги, които да заместят обгрижващия в дома или извън него, и на последно място от обучение.

От професионалистите в областта на грижата - социални и медицински работници - анкетираните в еднаква степен очакват информация и обучение, като партньорството да работят заедно в полза на обгрижвания, е на заден план. Сред анкетираните преобладава мнението, че полагащите професионална грижа могат да научат много от полагащите грижа в семейството. Същевременно над 80% смятат, че полагащите професионална грижа само понякога разбират положението на полагащите грижа в семейството и само отчасти вземат предвид положението им.

50% от анкетираните биха оставили роднината си на грижите на професионалистите, като някои изтъкват като условие наличието на лекарска грижа и "добро отношение".

Само половината от анкетираните се осъзнават като човек, който не е само роднина, но и полага грижа в семейството за зависим роднина. По отношение на това, дали имат проблем да го признаят, мненията се разделят. Болшинството смятат, че причина за това е липсата на информация за полагащите грижи. Същевременно половината посочват, че са осъзнали това веднага, след като е настъпила необходимостта от полагането на грижата, докато останалите са имали нужда от време или не отговарят на този въпрос. 70% смятат, че това, което се случва между тях и роднината, за който се грижат, "не е чужда работа".

Като описват преживяванията си при полагането на грижата, като избират повече от един отговор, половината респонденти изтъкват, че тази ситуация всъщност е "дала сила" на човека, за когото се грижат, и не е променила отношенията им. Въпреки това към 30% посочват, че създадената ситуация ги е направила зависими.

Като основни липси в своя живот на обгрижващи близките си, респондентите на първо място посочват липсата на спокойствие, като равен брой респонденти отговарят, че им липсват хобитата и почивката и възможност да се отпуснат.

Само 35% от анкетираните заявяват, че потребностите на човека, за когото се грижат, са били оценени от някого, като в повечето случаи това са членове на семейството и само в един случай - медицински персонал. Над 85% от анкетираните посочват, че техните собствени потребности не са били оценени от никого, като останалите посочват тяхното семейство или се затрудняват да отговорят на този въпрос. Респондентите споделят почти всички причини/пречки, които затрудняват полагащите

грижи в семейството да определят и респективно да изразят собствените си потребности, сред които преобладават: не се определят като полагащи грижи и липсата на информация за достъпната помощ за полагащите грижи. Над 80% от анкетираните категорично заявяват, че професионалната грижа може само да допълни грижата в семейството. Към 40% от анкетираните се затрудняват да посочат от кого биха искали да получат помощ. Отговорите на останалите респонденти са твърде разнообразни: от професионалистите, за "да ни обслужват", вкл. и "почасова помощ от Социални грижи"; от специалисти, от държавата; от институциите "за финансова подкрепа"; от кмета на общината и от близките.

На въпроса дали биха искали да имат възможност да оставят роднината си на грижите на специализирани заведения от време на време 50% от отговорилите дават положителен отговор, докато другите 50% отговарят отрицателно. Същевременно трябва да отбележим, че към 60% от анкетираните не са имали възможност да изразят мнението си по предходния въпрос.

Само един от анкетираните отговаря, че има място, където може да говори за ролята си на полагащ грижи в семейството. Всички останали дават отрицателен отговор както на този въпрос, така и на въпросите дали има място, където да говорят за положението си и да задават въпроси.

Групата във Велико Търново бе много активна в изразяване на мнения и предложения, извън зададените въпроси, за която са поканени в края на въпросника. Общо от 14 въпросника, 5 съдържат такива по различни проблеми, които вълнуват респондентите лично, или се отнасят до различни заинтересовани страни, които имат или биха имали отношение към подобряване положението както на обгрижващите, така и на хората, за които се грижат. Така например е отправен апел към работодателите да идентифицират служителите, които полагат дългосрочна грижа в семейството и да договорят такова работно време с тях, което да позволи полагането на грижата. Друго предложение към работодателите е, там, където това е възможно, да се организират центрове за временна (почасова) грижа в рамките на деня, според нуждите на обгрижвания. Друг анкетиран смята, че дългосрочната грижа, полагана в семейството, би могла да се превърне в професия със съответното заплащане. Участниците в срещата също така смятат, че би трябвало да се възползваме от европейските стандарти, които се прилагат в т.нар. "социални" държави, и тези стандарти да се прилагат адекватно у нас. Един от участниците споделя, че не е получил адекватно решение от общината във връзка с проблем от нейната компетентност, който го затруднява в полаганата от него грижа. Неговият апел е към общинските власти, които би трябвало да бъдат адекватни на нуждите на полагащите грижа и да вземат съответните решения. Една от участничките призовава за повече любов и съчувствие, защото всички остаряват. Грижата е нещо нормално, но и тези, които я полагат имат нужда повече от спокоен живот.